

Ми ще повернемося!

СПЕЦІАЛЬНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

Ч. 18, липень 1957 р.

ОРГАН СПЕЦІАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ПРИ ЦК УРДП

Ціна 40 пф.

Перемога Хрущова — це перемога сталінізму найчистішої води!
Це початок нової одноособової диктатури й винищення при тій нагоді безлічі людей, що тієї диктатури не хочуть.

Ми не симпатизуємо Кагановичам і Молотовим, але ми не симпатизуємо тим більше Хрущову й Ко. Все це люди вочої моралі й диктатура їхня, колективна чи одноособова — це джерело нещастя для уявлених народів СССР, це джерело великої трагедії, спричиненої комуністичним сентиментом, нетерпимістю й мракобіссям цих комуністичних примітивів і амбітників.

Іван БАГРЯНИЙ

Між відчаєм і сказом

Можна собі уявити як відбувалося 8-денне засідання пленуму ЦК КПСС, що, як каже деяка західна преса, «по-трясли Кремлем» і де вожда перетримали та повислювали самі себе навіть з партії. Та щоб акційніше собі його уявити, треба взяти під увагу зовнішньо-політичну, економічну й психологічну ситуацію в СССР і в самій партії, надто ж мораль її верхівки.

Політична й економічна ситуація в СССР трагічна. Ідейне зворотної, втрата комунізмом решток його ідейної сили й значення, тяжка його дискредитація, з відвіду й дискредитація КПСС, в очі усього світу, а найгірше перед населенням СССР, наростання вільноводства в масах, — це з одного боку, а з другого — неблагання напруження соціальних протиріч, непереможні економічні труднощі, безглузде метання КПСС з «перетриман» Америки, коли неселенню нічого їсти і ні в що адатися як слід, цілковите банкрутство колгоспної системи, — все це джерело відчаю, в якому замаскована верхівка КПСС, одчайдушно намагаючись якось виправити ситуацію і врятувати комуністичну систему від цілковитої катастрофи, а свої голови від тяжкої розплати перед безкінцем обурюваним і виснаженим населенням усіх 16 республік СССР, якому терпіння уривається.

Це зовнішні передумови знаменитого пленуму. А внутрішні — запята, гаряча, мовою про єдність і колективне керівництво масована боротьба серед верхівки КПСС за владу, «за престол» диктатора. Плес — воча мораль цих борців за престол, цих сталінських послідовців, учнів і послідовників великого мислителя, і досвідчених практиків застосування тієї його вочої моралі в житті. А підгрунтя тієї вочої моралі — цілковита ідейна порожнеча, така порожнеча, що проти неї навіть Сталін, цей мавий ортодоксальний комунізм й прославлений садист з їхньої видається високодієюною людиною.

Ось за таких зовнішніх і внутрішніх передумов відбувався пленум. І якщо він тривав 8 днів, і якщо на ньому виведено з складу ЦК найближчих членів т. зв. «колективного керівництва», тобто бригади диктаторів, і якщо їх навіть повислювано з партії зубастішими колегами, — то можна собі уявити, що то було за засідання.

Хто бачив, як гризуться пси за кістку? Розлючено, найжачено, хапаччи один одного за горло... Оце воно й було. Побовище людей вочої моралі.

І було це виведено найчистішої води сталінізму та його офіційною перемогою. Перегривання горла до самого хребта, зараховування поданих інкодування у категорію «ворогів народу», «ворогів партії», «ухильників» і т. д. і віддання їх тотальній, всенародній, згори організованій анатемі, — це все прикмети сталінізму.

Досто в світі скільки бачили в подіях в Кремлі перемогу антисталінізму над сталінізмом. Свята наївність!

Всі ті носії вочої моралі — сталінці. Перемогли ж ті, що найкраще володіють сталінізмом, «геніальним методом» свого вчителя, прикриваючись, як це дуже часто було, тим що нарід невидимий, але чого прихильниками й носіями вони самі є. Хіба надзвичайно схожими не був сам Сталін і його учні, теперішні диктатори? Хіба не Сталін і сталінці сплячували ту кампанію масового винищення політичних негодунів та опозиційних, мільйонів людей, у тім числі й усієї старої комуністичної гвардії? Але хіба не той же Сталін тоді ж, коли вже діло було зроблено, засудивши цю своєрідну кампанію, проголосив на з'їзді, що «вороги народу пролізли в апарат НКВД й перемішали чеських, партійних і безпартійних більшовиків», обвинувачуючи їх у садизмі, звірствах, мордуванні, порушенні пролетарської законності? Але це було зроблено тоді, коли вже було перебито, що за плявом належалося перебити.

Хіба те, що сталося тепер, це не повторення сталінської практики?

Кажуть, що це перемога демократизаторів над тоталітаристами.

Якщо ви хочете уявити собі докладно, що таке демократизація по-хрущовському й по-жуківському, то ілюстрацією може бути (і то найкращою!) акція цієї партії і його рішення. Якої ви хочете від Хрущова й Жукова та Булганіна свободи думки й переконань для мас, коли її нема для самих членів ЦК! Нормально, як то буває в демократичних країнах, здавалось би, мусіло бути так — частина, яка має дещо інші погляди, творить фракцію і змагається за свої погляди в партії. Мусіло зрозуміти застеретися, що у нас немає жадних симпатій і сентиментів до Молотова, Кагановича й інших, підданих остракізму, але справа в принципі. Мова про те, що ж ми маємо перед собою — демократію чи сталінське мракобісся і скрайню диктатуру, сталінську диктатуру, прикрити плащом демократії й «народними інтересами»?

Кажуть, що всі виключені — тому виключені, що вони сталінці. Поперше — немає такого офіційного твердження в постанові пленуму, немає такої формули обвинувачення хоча й є твердження про це посередньо. Подруге — таке твердження не для всіх об'рунтоване. Адже ж не хто інший, як Маленков був ініціатором нового курсу в політиці й економіці після смерті Сталіна, за що здобув симпатії населення. Тобто він був зачинателем і здійснювачем зовсім несталінської лінії на практиці. Зараз його запхано в категорію «ворогів народу» й наліплено, хоч і неофіційно, ярлик сталінця. Для чого? Так вигідно. Це суто по-сталінському. Маленков стояв на шляху аматорів персональної диктатури, на шляху претендента на «престол», і тому його запхано в бригаду приречених на знищення, під один ярлик.

Але це спихання в категорію «ворогів народу» і маркування подоланих та приречених на жертву, яко «сталінців», має глибшу просякцію, глибше призначення. Те саме призначення, яке мав поворот проти «культу особи» на XX з'їзді. Призначення — заспокоїти маси, когось віддавши на жертву й зваливши на нього всі гріхи за власну огидну практику й за все трагічне становище народів СССР. Це винайшов в КПСС і широко практикував Сталін, віддаючи систематично в жертву безліч «ворогів народу», «шкідників», «агентів» тощо, винуватців, нібито, за всі труднощі й нещастя в будівництві комунізму.

Зараз те саме зробив Хрущов, віддавши в жертву не кого іншого, як своїх колег, спеціалістів сталінської парктиски. Тут є ще одна логіка, — хоча в кінці за власні злочини найкраще, віддаючи на жертву кращі спільники й виконавці. Так проробив Сталін з Ягодою й іншими «маврами» з ГПУ-НКВД після вбивства Кірова, так він зробив з Єжовим і іншими «маврами» доби схожачи, — віддав їх просто в жертву, убиваючи двох зайців — заспокоюючи народні маси й ховаючи кінці власного злочину та відповідальності.

Чого треба сподіватися від «революції» в Кремлі? І радіти чи глузувати з цього?

Очевидно, радіти ні з чого. В цій

„Антисталініст“ Хрущов — під пам'ятником Сталіна

З нагоди закінчення тижневої візити Хрущова і Булганіна до Чехо-Словаччини, 16. липня в Празі відбувся прилюдний мітинг провідів «дорогих гостей».

Оскільки такі мітинги в комуністичному царстві ніколи не були спонтанними, а відбувалися лише за наказом комуністичних диктаторів, то й час і місце їх не можуть бути випадковими — їх визначає уряд, а в даному випадку їх визначили самі «гости» з Москви, властиві господарі в Чехо-Словаччині.

Під цим оглядом характерним у тому мітингу було те, що трибуна, з якої Хрущов прощався з своїми чеськими

коллегами, була споруджена недалеко від пам'ятника Сталіна.

Тож недивно, що протягом усієї «години» в Чехо-Словаччині Хрущов на всі лади виславляв керівників чеської компартії й уряду, які середусіх московських маріонеток в сателітах уважаються найпослідовнішими, найортодоксальнішими сталіністами.

Зайвий доказ — події в Кремлі не мають нічого спільного з боротьбою антисталіністів з сталіністами, як то Хрущов для здобуття симпатій у підсовєтських громадах намагався схарактеризувати.

То є понововидна сталінізм за сталінську спадщину.

А в Хрущова, а власне в цілому ЦК КПСС, немає вибору. Демократизація, навіть мінімальна, — це розхитання системи й неминучий її захин. Це зрештою показав період після XX з'їзду, коли повіяло самими тільки надіями, та й то вже все почало тріщати.

Очевидно, історія не повторюється, і що було легко за Сталіна в царині загвинчування машини тотальної диктатури, те неможливо, або дуже трудно, за Хрущова. Сталін мав козир, якого Хрущов не має: Сталін мав атракцію комуністичної ідеї в масах членства КПСС. Хрущов її не має. Крім того Сталін мав усе такі голозу, Хрущов же виглядає проти нього амбітним примітивом.

А може в тім наше щастя, що такого амбітного примітива винесло на саму верхівку. Бо чого не можуть доклати тисячі розумних, може доклати один дурень. Це вже він довів. Щастя ж йому подивлятися й далі в тім же дусі. Хоч це його подивляння є трагічною детерміноване і він сам невірний в тому, що виходить.

На цій етапі ЦК КПСС став іграшкою невідданого процесу розпаду. А в самій верхівці КПСС цей процес набрав характеру злобної хапання за горло. В цих умовах поворот до одноособової диктатури — явище зовсім трагічне.

І не виключена можливість, що в умовах цього повороту до одноособової диктатури вісь комуністичної колімажки зломатися.

Тоді сорокорова річниця комуністичної каторги буде й останньою.

Все можливе. Світовий потоп теж був обмежений числом сорок.

ТАК СКІНЧИЛОСЯ «КОЛЕКТИВНЕ КЕРІВНИЦТВО» СТАЛІНСЬКОЇ СІМЕЙКИ

ДО ЧИТАЧІВ

Існування бюлетеню „МИ ШЕ ПОВЕРНЕМОСЬ!“, як засобу боротьби проти людоловів, виправдало себе. Сама оптимістична й наступальна концепція наша, що б'є з девізу „Ми ще повернемося!“, доводить людоловів до сказу. Ми не тільки не здаємося, ми ще хочемо, прагнемо й віримо (фанатично віримо) в наш поворот на батьківщину, і не в ролі плебей та низькопоклонних зламаних рабів совєтської диктатури, а як господарі, що мають усіх ворогів українського народу та всіх народів уярмлених Москвою в вогні і бурі всенародньої революції поставити до історичної відповідальності.

І саме через це людолови так атакують наш бюлетень. Слово правди, якої трибуною він є, і його подум'яна віра в нашу правоту виявилось тим непереборним бар'єром, через який людолови, в їхній боротьбі за душі політичних емігрантів, не можуть перескочити.

Найкращим пашпортом для нашого бюлетеню, є лють ворога й його випад на нашу адресу. Передачі з східного Берліну й з Києва, як і публікації в пресі, демонструють це якнайкраще.

Тож тим більша відповідальність лежить на нас. Ми не сміємо здатися від утоми чи опустити руки.

Ворог, щоб скомпромітувати нас, кричить про нашу продажність. Це неправда. Утримуваєм бюлетень, як і душею його концепції наступальної, вкладеної в девіз „МИ ШЕ ПОВЕРНЕМОСЬ!“ є Ти, дорогий Читачу! Є ним вільна українська людина.

Тому в облягчі ворожого наступу, ми мусимо викресати з себе ще іскру святого вогню. Ми не сміємо послабити свого морального наступу, наступу нашої Правди, і не сміємо позбутися трибуни тієї нашої Правди.

І через те звертаємося до Тебе, Читачу, з закликом про матеріальну підтримку.

Всі попередні збірки пішли на бюлетень. І так мусить бути далі.

Творімо спеціальний фонд бюлетеню „МИ ШЕ ПОВЕРНЕМОСЬ!“

Читачу, пам'ятай, — злоба і сказ ворога нас не удушить! Злоба і сказ ворога нас тільки тішить, як доказ нашої правоти й нашої значимости. Нас можуть удушати тільки наші трагічні злидні! Але й вони нас не можуть доклати так довго, доки існує подум'яне прагнення й воля до боротьби в усіх наших душах, не заглушених людоловами і не введених у блуд.

З цією глибокою вірою звертаємося до Тебе, Читачу, по допомогі! Девіз „МИ ШЕ ПОВЕРНЕМОСЬ!“ — це є одностайний девіз наших сердець. Щоб він став реальністю, мусимо боротися! Борімося ж, Читачу, за нашу велику правду! РЕДАКЦІЯ

Трудящі ССРСР! Не тільки Каганович і Молотов ваші вороги, що не бажають вам добра, а помішалися на диктатурі й придуркуваті скомпромітовані комуністичні доктрини. Ще більшими ворогами є хрущови й булганіни, що хочуть обдурити вас солодкими словесними обіцянками, щоб заручитися вашою підтримкою в боротьбі за владу, за право затягати на вас супоню! Через те, дивлячись, як шакали перегризають один одному горла, женіть їх усіх геть, викиньте їх на смітник, як спричинників ваших нещастя і безправ'я!

В. ТИЩЕНКО

Крах комуністичної ідеології

Після революційних подій в Угорщині й Польщі, рушійною силою й керівником яких в основному була молодь, а особливо студентство, революційне бродіння значно зросло також і серед підсоветської молоді. Звичайно, прояви незадоволення режимом чи заворушення та революційні зриви як в ССРСР, так і в країнах „народної демократії“ помітні не лише серед молоді. Сміливий голос протесту й дійовий чин проявляють також й мистці, особливо письменники. Посилило пасивний спротив режимові також і робітництво. Проте незаперечним фактом є, що в провіді організованих проявів незадоволення, бродіння й всенародних повстань, де вони відбулися, всюди стояли й стоїть молодь, студентська молодь — цей постійний барометр революційних настроїв мас.

Це явище тим більше небезпечне для всієї советської системи, що рекрутувалося до вищих учбових закладів молодь з найбільш надійних шарів населення та й свідомість її формувалася сама ж комуністична система. Для виховання її в комуністичному дусі в ССРСР і в країнах „народної демократії“ були створені при всіх вищих учбових закладах спеціальні катедри з цілими арміями професорів. В результаті всіх тих зусиль — повстання студентської молоді проти режиму, її бунт проти системи, вимоги вилучити з навчальних програм усю ту „марксо-ленінську схоластику“, а вся опозиційна, чи так звана на сучасній советській термінології „порочна література“ знаходить серед студентства найгарячішу підтримку.

Все це є явними ознаками глибокої ідеологічної кризи всієї советської системи. КПСС це добре розуміє. Вона свідомо небезпеки такої кризи і б'є тривогу, шукає виходу з становища, шукає шляхів ліквідації кризи. Перед советськими керівниками вже давно нагріло питання: чого ж навчають у советських вузах викладачі соціальних наук і як треба перебудувати навчання, щоб із студентів виходили віддані борці за режим, а не бунтівники проти нього.

З цією метою 14.—17. червня в Москві ЦК КПСС провів всесоюзну нараду керівників катедр суспільних

наук при вищих школах ССРСР, тобто керівників катедр марксо-ленінської філософії, політичної економії, історії „народів ССРСР“ та історії КПСС. В нарадах узяло участь близько 3 000 викладачів.

Але як і треба було сподіватись, нарада не заглянула в корінь зла, а звелала всю проблему до окремих недоліків і труднощів у викладанні суспільних наук.

Основний доповідач з рамени ЦК за старим трафаретом домагався від учасників наради в майбутньому у викладанні марксизму-ленізму уникати трафаретності, робити його живим, воно мусить бути спрямоване не лише проти колишніх ворогів, а й проти ворогів сучасних. На нараді стверджено, що рівень викладання марксизму-ленізму надзвичайно низький, навчання відбувається нудно, нецікаво, примітивно. У викладанні історії партії недостатньо наголошується на значення тих труднощів, що їх перемогла й перемагає партія в боротьбі за чистоту своїх лав.

Відзначено багато недоліків також у викладанні політичної економії. Головний із них це — відірв від сучасності, недостатнє вивчення сучасних економічних процесів, невміння застосувати марксо-ленінську методологію в аналізі нових даних у розвитку соціалістичної й капіталістичної систем. Навчання з філософії перетворилося у вільні розмови на теми сучасної політики. Викладацький персонал до нових завдань у викладанні цілком невідготований, він не розуміє ідеологічних настанов партії на даному етапі. Читають філософію люди, які самі її не розуміють.

Нарада прийняла резолюцію, що носить виключно декларативний характер. Така резолюція не принесе жадної користі навіть у дусі настанов партії. Ще до цих нарад ЦК КПСС прийняв ряд заходів по виданню ряду „історичних“ документів в дусі його сучасної лінії; дозволив для дослідників доступ до деяких архівів, доручив видати конкурсним порядком по кількох підручників з одного предмету.

Але такі заходи для науковців тепер є ще непосильнішими, як за часів Сталіна, коли, хоч і при з фаль-

шованих фактах, погляд на минуле був далеко стабільнішим, та все ж старушків із цих предметів або зовсім не було, або були такі, що не переживали навіть одного навчального року.

Тепер же, при шуканні сучасними претендентами на трон і на своє визначне місце в минулому „нової правди“, виконання цих вимог неможливе.

Та найцікавішим висновком з цих нарад було не це. Основний доповідач охарактеризував мету цієї наради так: „Нам треба дати широкий простір розвитку творчої наукової думки... треба ввести систему відкритої дискусії й обміну думок.“

Але вже наступною фразою цей же доповідач Константинов тут же загрозив викладачам суспільних наук за те, що ті під плащиком боротьби проти культу особи ігнорують найважливіші праці Сталіна. Та інакше він і не міг сказати, бо на XX з'їзді партії Хрущов давав настанови проти Сталіна, тепер настанови за Сталіна, а найновіші події в Кремлі, пов'язані з поваленням Молотова, Маленкова, Кагановича й інших, свідчать за те, що хоч на деякий час треба чекати супроти Сталіна нових настанов ЦК.

То, якщо за зміною курсу Кремля не встигають слідувати навіть „історик“ з самого ЦК, де розігруються всі інтриги в боротьбі за владу, що й впливають на все нове трактування марксизму-ленізму, а особливо історії партії від все нових жертв тієї

(Закінчення на 3-й сторінці)

Перемога підступу і безпринципності

Не може бути сумніву, що після повалення Молотова, Кагановича, Маленкова, Сабурова, Перухіна та Шелітова Хрущов готується зодолити на себе диктаторську манію Сталіна, що до цих пір чекає на переможця. Лише особистий сприт, вражаюча хитрість, брак принципності, розвинений інстинкт забезпечили йому такий швидкий вихід на чолі станів в ССРСР.

Ось кілька витягів з його промов, які свідчать, що дати вірності обіцянку і моментально її зломити для нього не робить великого труду. Хоча мораль кожного комуніста є дуже низька, мораль Хрущова є скрайньо підла.

16. червня 1954 року він розсилався такою бомбастикою:

„Ми, комуністи, дуже добре знаємо, що для існування поруч наших ворогів ми мусимо бути сильнішими. Ми поліпшили наші атомові знання; ми покращили атомову бомбу; ми перегнали капіталістів і поперед них збудували першу бомбу.“

Три роки пізніше він відкидає це своє твердження і 18. березня 1957 року говорить: „Небезпека виникли збройного конфлікту лежить у факті, що західні держави на протязі кількох років переслідували політику збройних перемог, політику з „позіцій сили“...“

Залежно від потреби, його характеристики діячів західних держав є дуже мінливі. 25. січня 1956 року про американський уряд він каже так: „Мій товаришій й я є переконані, що американські провідники разом із президентом Айсенауером не хочуть війни і намагаються осягти справжнього миру.“

А 10. травня 1957 року він злісно викрикує: „Америка хоче війни. Я вважаю, що це є безліскувійний факт.“

Показуючи себе анти-сталіністом, на XX з'їзді КПСС він проголошує: „Наші історичні перемоги над фашистами треба задовольнити організаційної праці партії. Ні в якій мірі вони не були плодами особистого керівництва Сталіна.“

Та 18. січня 1957 року він уже ставіть сотковий поклонник Сталіна, заявляючи: „Під керівництвом Сталіна ми здобули перемогу над фашистами“. Взагалі, дуже тяжко зрозуміти навіть у гасловій площині, хто він насправді: сталінець, чи анти-сталінець? На XVII з'їзді партії 1934 року ніхто інший, як Хрущов запропонував: „Затвердити звіт товариша Сталіна (бурхливі оплески) і рекомендувати всім партійним організаціям, щоб у своїй праці вони керувалися вказівками, поданими в звіті товариша Сталіна...“ (Бурхливі довготривалі оплески, вигук: „Хай живе великий Сталін!“).

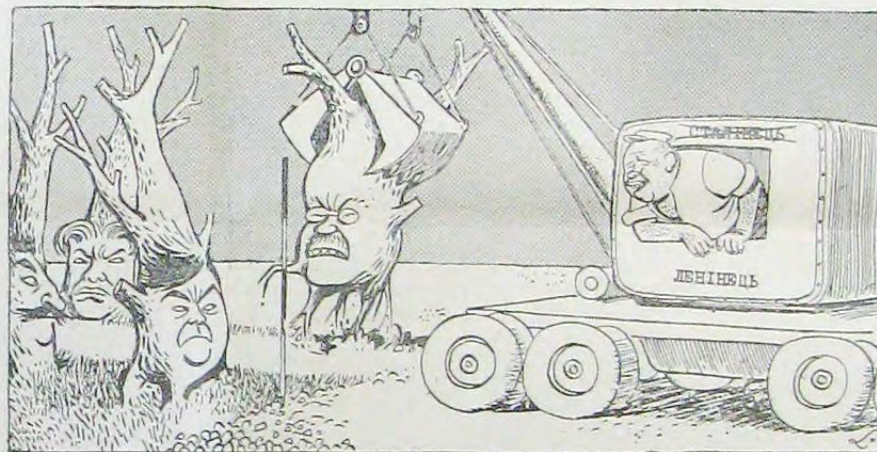
На XX з'їзді КПСС він повертається до пам'яті диктатора спиною й обурено заявляє: „Зневага волі партії Сталіна стала особливо помітною після XVII з'їзду, що відбувся 1934 року. Сталін непомірно підняв себе понад партією і понад народом і взагалі перестав звертати увагу як на Центральний Комітет, так і на всю партію.“ Та 17. січня 1957 року Хрущов знову перетворюється і змахує набік своє попереднє обурення словами: „Не робити ніяких поступових і продовжувати боротьбу до кімнатої перемоги робітничої класи! Якщо під цим розуміється сталінізм, тоді ми всі сталіністи! Дай Боже, щоб кожний комуніст був таким, як Сталін!“

У відношенні до західних країн 15. лютого 1956 року він займає сміливу постану такою реплікою: „Поміж нами, комуністами, немає прихильників капіталізму. Та це не означає, що ми втручаємося, або хочемо втручатися у внутрішні справи країн з буржуазною структурою“. Але кілька хвилин пізніше, в цій самій промові, він, забувши попередню репліку, твердить: „Правдиво, ми усвідомлюємо потребу революційного переходу капіталістичного суспільства в соціалістичне. Нема сумніву, що в певних капіталістичних країнах насильне повалення буржуазної диктатури з нашою допомогою і загострення класової боротьби, як похідне з цього, є неминучими.“

Це одна з деталей характеристики Хрущова, з якої видно, що він не має ніякої лінії в підході до внутрішніх і зовнішніх справ.

БЕВІТ

„Дорогу новаторам!“

Булдозерист Микіта, перевиконуючи норми свого вчителя, пробиває шлях до вакантного місця диктатора імперії.

Наша відповідь на московський фестиваль

„Ми протестуємо!“

МАНІФЕСТАЦІЯ ЕКЗІЛЬНИХ СТУДЕНТІВ І МОЛОДІ ПОНЕВОЛЕНИХ КОМУНІЗМ КРАЇН У МОНХЕНІ — ЗАЯВИ ПРЕДСТАВНИКІВ МОЛОДІ ВІРМЕНІ, ГРУЗІ, ІДЕЛЬ-УРАЛУ, ТУРКЕСТАНУ, БІЛОРУСИ, УКРАЇНИ І УГОРЩИН

(АР) 2. липня в приміщенні Дойче Музеум у Мюнхені відбулася протестаційна маніфестація екзильних студентів і молоді країн, поневолених більшовизмом, скликана в зв'язку з наступним VI так званім Міжнародним фестивалем молоді та студентів у Москві.

На маніфестацію, що її організував Ініціативний комітет молоді Білоруси, Вірменії, Грузії, Ідель-Уралу, Туркестану й України, запрошено представників студентських організацій Німечки й Федеральної Республіки, представників німецької й чужоземської преси, працівників радіостанції „Вільна Європа“ й „Визволення“, а також екзильних студентів з Угорщини.

Сцена Малої залі доповідів Німечки Музею прикрашена національними прапорами. Посередній — прапор героїчної Угорщини; це ніби бойовий, постріляний ворожими кулями трофей; з нього, в центрі шматками вирізано советський емблема.

На трибуну підіймається п. А. Білінський. У вступному слові (що, як і промови та резолюції, було виголошено німецькою мовою) він заявляє:

„Це звучить, мов глум, — що фестивалі так званої „прогресивної“ молоді відбуваються в центрі світової реакції. Сьогодні вже не таємниця, що в Советському Союзі ми маємо справу не з комунізмом, а з державним капіталізмом, що ним керує клас бюрократії. Робітничі чи селянські в ССРСР, що, згідно з офіційними советськими поглядами, повинні би бути власне господарем становища в державі, є насамперед об'єктом визиску і практично взагалі не має впливу на державні справи.“

Видригаючи протестаційну маніфестацію, п. Білінський надало слово представникам окремих народів, поневолених советським комунізмом.

Біля мікрофона представник молоді Вірменії. Він говорить про безуспішну боротьбу компартії за душі молоді, про марні намагання створити „соціалістичну націю“, про гвалтовну русифікацію Вірменії.

Окремо зупиняється на хрущовських депортаціях молоді на цілину та „соціалістичній будові“ Півночі; так, з самого лише Ерівану до згаданих районів вислано 3 000 юнаків і дівчат.

Серед вірменської молоді на батьківщині, — каже він під кінець, — зростають надії на швидке визволення від комуністичної диктатури.

Представник молоді Грузії згадує про неабияку роль молоді, насамперед студентів, у боротьбі за свободу. Він має на душі не лише загальне повстання грузинського народу в серпні 1924 р., а й криваві демонстрації молоді та студентів у Тбілісі в березні 1956 р.

Сталося те, — заявив він, — про що не наважувалася думати ні одна людина: молодь Советського Союзу підняла свій голос проти диктатури. Повстання в Берліні й Познані і, нарешті, події в Польщі та народна революція в Угорщині надали цьому рухові світового розголосу, що його вже годі стримати „фестивалами“ і зовнішнім примусом.

Представник молоді Ідель-Уралу запитав: скільки коштують подібні фестивалі? І відповідає: на Берлінський фестиваль витрачено 50 мільйонів східно-німецьких марок. На організацію зустрічі молоді в Букарешті 1953 р. витрачено стільки, що довелося змінювати румунський п'ятирічний план! Фестиваль у Варшаві 1955 р. коштував 100 мільйонів східнонімецьких марок. Але вже тепер видно, що Московський фестиваль своїм блиском перевищить усі попередні (своїм блиском і своїм мар-

нотратством народних грошей!).

Потьомкінськими селами, — підкреслює представник молоді Ідель-Уралу, — советський уряд хоче затушувати серед молоді спогади про події в Польщі й Угорщині.

Говорячи про те, що компартія позбавила татаро-башкирську молоді академічних, національних, соціальних і культурних прав та свобод, промовець нагадує: лише протягом останніх двох років, за наказом Хрущова, понад 20 тисяч татарських юнаків і дівчат силою переселено до Сибіру й Казахстану. Промовець нагадує ще й інший кричущий факт: „За весь час існування советської системи ні одному татарському юнакові чи дівчині не пощастило на власне бажання і з власної волі побувати в будь-якій вільній країні.“

На трибуні представник молоді Туркестану. Від імені молоді Узбекистану, Казахстану, Туркменії, Киргизії й Таджикиї він заявляє: Московський фестиваль влаштовується не молоддю, а лише й виключно за наказом советського уряду.

Комуністична диктатура розкладає молоді як невичерпне джерело робочої сили. Партія позбавляє нашу молоді можливість набуття вищої освіти чи працювати за фахом. Промовець цитує листа інженера Докумбаєвої (Казахстан), надрукованого в „Комсомольській Правді“: „Я, — пише молодий фахівець, — інженер. Замість дати мені відповідну до моїх знань працю, мене, хвору жінку, начальники шахти в Караганді послали у колгосп „Комсомолец“. Там я мусіла місяці глумити й тягати її на будівництво. Я робила все, — пише вона, — доки одного дня, разом з носилками, не звалилася від виснаження.“

Промовець говорить про зростання незадоволення серед інтелігенції і студентів Туркестану. Не зважаючи на свавольно комуністичної цензури, письменники тут і там виступають про калічущі туркестансько-туркської мови, критикують байдуже ставлення влади до потреб трудящого населення, ставлять під сумнів доцільність використання чужомовних спеціалістів в економіці Туркестану.

Режим обвинувачує молоді в індиві-

дуалізмі; мовляв, вона не знає, чого хоче. Але наша молодь, — наголошує промовець, — точно знає, чого вона не хоче, — вона виступає проти анонімового, закостенілого і тупого бюрократичного комунізму.

Слово надається представникові молоді Угорщини.

Після 12-х років большевицького поневолення, — каже він, — одного туманного осіннього дня минулого року демонструючи молоді люди й робітники в Угорщині вперше вигукнули: „Ми хочемо вільної батьківщини!“

В жовтні 1956 р. — він далі молодий угорець, — „ми хотіли кров'ю наших братів побудувати нову, соціалістичну, християнську Угорщину.“ Цієї свободи хочуть також інші поневолені совтамі народи...“

За словами промовця, наше завдання у вільному світі полягає не лише в тому, щоб досягти визволення поневолених народів, а й щоб раз і назавжди розрахуватися з большевизмом. „Вірте мені, — заявив він дослівно, — ми не повинні боятися страхітливої війни. На руїнах завжди поставало нове життя, а життя в рабстві — негідне людське... Якщо життя бранців на галерах було колись мучкою, то життя під большевицьким качучком куди нестерпніше.“

Представник молоді Угорщини висловлює сподівання, що поневолені народи, а зокрема їхні емігранти у вільному світі, боротимуться разом в ім'я визволення своїх батьківщин.

У зв'язку з браком часу білоруський та український представники не виступали. Але їхні промови, поряд з іншими, надруковано в брошурі „Wir protestieren“, що її роздає учасникам протестаційної маніфестації.

Наступні повстання показали, що бі-

лоруси не хочуть мати нічого спільного з соціалізмом московського зразка. Вогнем і мечем придушили большевицькі повстання. За допомогою арештів 1930—37 рр. вони винищили майже всю національно настроєну інтелігенцію.

Примусова колективізація збільшила число жертв до мільйонів.

Політика русифікації провадилася з такою систематичністю, що перед останньою світовою війною люди, зокрема в містах, боялися говорити по-білоруському, щоб не накликали на себе підозру в „буржуазному націоналізмі“.

І все ж... Сьогодні советські газети переповнені нападами на „буржуазних націоналістів“.

„Це показує, — говорить у вступі білоруського представника, — що комуністи, після майже сорокрічного панування в Білорусі, не стали цілковитими панами становища, що білоруська молодь усіма можливими засобами провадить далі нашу традиційну боротьбу за свободу і незалежність нашої країни.“

Становище українського народу в ССРСР, — читаємо в промові представника української молоді, — подібне до становища інших народів ССРСР.“

Українська советська держава, нібито, суверенна держава, що має навіть свого міністра закордонних справ і свою делегацію в Об'єднаних Націях. Але насправді виявляється, що, якщо 1926 р. російська меншість в Україні становила лише 8% населення, то сьогодні росіяни становлять 20%. Водночас постійно збільшується число українців, приміром у Сибірі чи Казахстані, куди їх переселяють примусом.

Далі український представник зупиняється на ідеї т. зв. „пролетарського інтернаціоналізму“, на советській політиці в ділянці культури (культура — „соціалістична змістом, національна формою“) тощо, тощо і констатує:

Українська молодь „бореться за те, щоб теоретично існуюча суверенність Української ССР була виповнена конкретним змістом“.

Під кінець висловлено побажання на адресу вільного світу — організувати свій міжнародний фестиваль, в якому українська молодь могла б узяти участь як представник рівноправного народу.

Трудящі СРСР! Громадяне національних республік! У формулі обвинувачення проти молотових і кагановичів переможці їхні, хрущови й жукови, апелюють до вас, закидаючи першим кепську національну політику та обіцяючи вам політику кращу, аби заручитися вашою підтримкою. Запам'ятайте це і вимагайте швидкого та конкретного доказу іншої, кращої національної політики, основаної на ваших національних інтересах! Але найкращим заходом, що забезпечив би ваші національні інтереси напевно, буде усунення всіх їх, кагановичів і хрущових, від бруталної влади над вами!!

Чи багато сталося змін?

Говорить Радіо Визволення

Що означають останні зміни в президії ЦК КПРС? Що змінилося? Таке питання ставити сьогодні собі кожний громадянин в Союзі.

В тихих лібриантах політики КПРС ніколи не можна знати певного значення особистих змін. Правдоподібно — не всі члени ЦК розуміють, що саме сталося і не знають, як це вплине на хід подій. Тому не треба відгадувати таємні замисли тієї кутиси людей, що захопила панування в партії і державі. Спробуємо підвести підсумки тих змін, що трапилися.

Той факт, що величезний злам відбувся і ще відбувається — є незаперечним. Чотирих партійних керівників діячів введено зі складу колективного керівництва. Шляхом т. зв. «одноголосного» рішення ЦК Хрущову вдалося довести, що його впливи досягли такого ступеня, що він може на власну думку висловити зі складу ЦК своїх суперників. Зі складу колективного керівництва відходять останні більшовики. Єдиними представниками старшого покоління залишаються лише Ворошилов і Мікоян. І врешті від часів Берії також багато змінилося, те, що чотирих виключених з ЦК членів колективного керівництва покидає не збирається обговорювати в державній зраді й їм нібито не загрожують фізична ліквідація.

Поруч із цими змінами, залишається ряд факторів, які не змінилися. Наприклад, колективна диктатура ставиться з повною погордою до прав союзових громадян, які мають право бути поінформованими про те, що діється в країні. Мільйони членів партії поставлені перед здійсненням фактом. Їхньої думки не питають. Їм не дозволено критикувати. Без змін залишилася замаскована мова партії, бо резолюція пленуму ЦК більше завуальована, ніж висновок. Залишилися без змін і обіцянки партійної верхівки, що, мовляв, тепер наслідком чергової чистки життя буде легше.

Але якщо глибше висунути в що подію, то треба визнати, що в союзовому суспільстві відбуваються величезні зміни. В суспільстві — як і в природі — все постійно змінюється. В країні виросло нове покоління.

Нове суспільство сильне і творче. Воно важко працює і жертвами творило технічний прогрес. Його творча праця, напевно й без партійного опікування й керівництва партійних диктаторів, привела б до ще кращих господарських здобутків.

В царстві ідей настають великі зміни серед народів Союзного Союзу. Перемагає віра в те, що гідність людини й її право на власну думку це речі куди важливіші, ніж партійні гасла

або чистота партійної доктрини. Молодь цих народів прагне безпосередньої участі в обміні думками й ідеями. Інженери і техніки бажають свободи в праці — без партійних настанов, які гальмують їх на кожному кроці.

Інтелекція вимагає свободи думки і творчості, вимагає живішого контакту з ідейною спадщиною власного народу і з ідейним надбанням інших. Робітники й селяни домаються права працювати для себе і самим вирішувати справи, що їх торкаються; домаються права — явно не погоджуватися з Хрущовим, коли вважають, що він робить зле. Все це творить динаміку тих справжніх змін, які відбуваються в суспільстві народів Союзного Союзу.

Не змінюється одне: не змінюється жорстока природа комунізму. Бо партія стала рабом власного безсилля і власної невідомості зрозуміти реальне життя. Справжнє значення останньої чистки на партійних верхах можна зрозуміти, коли зіставити поруч себе два великі протиріччя в союзовській дійсності: з одного боку непереможна динаміка народу, який прагне змін, з другого — заокостенілість партії.

Хто врешті затрюмфує — сумніву

нема. Партія буде змушена, хоч задрібно і зі спротивом, поступатись перед натиском, який вимагає змін. Цей натиск походить від мільйонів підслеповатих людей, походить від народів, які прагнуть свободи і кращого життя. Прагнення змін є навіть серед членів партії, які більшою мірою демократії хотіли б привітати традиційний централізм партії.

КПРС не має ніяких шансів справитись із кризою, яка виникає з тих протиріччя, бо вона не йде в ногу з розвитком суспільства. Вона може змінити кілька осіб, але це не є ті зміни, яких очікують народи Союзного Союзу.

На московській сцені

Після маленької павзи, оперета «Чаруючі усмішки» продовжується.

Крах комуністичної ідеології

(Закінчення з 2-ї сторінки)

боротьби і здобування впливів новими до цього невідомими «героями» історії, то як же можуть за цим усім усвідкувати і встигати перебудуватися викладачі периферії, до яких доходять відомості після того, як вони вже обігнані новими подіями. Нещасні викладачі!

Ще дивніше завдання викладачам суспільних наук на Україні ставить недавній секретар ЦК КПУ, а тепер директор інституту марксизму лєнінізму І. Назаренко. Він явно вимагає фальшування історії з недавнього минулого, свідками якого було все українське населення. Ще у всіх у свіжій пам'яті є друга світова війна, в якій особливо напочатках усі українці в союзовській армії кидали зброю і масово переходили в полон, чи ховалися від обох окупантів. А Назаренко в «Комуністі України» з 5. 5. цього року пише: «Треба показати героїчні подвиги українського народу, його жертвність у захисті своєї батьківщини, самовідданий героїзм його кращих синів... досвід по розгортанню великої партизанської війни, героїчну

боротьбу партійного і комсомольського підпілля на окупованих теренах...». Отже викладачі в школах України мусять свідомо брехати, вимувати неіснуючі факти. Яка ж тут може виникнути свобода відкритої наукової дискусії, коли партія не лише огорожує її рамками, а просто виключає всяку можливість дискусії, приписуючи готові формули визначення минулого, не рахуючись з правдивістю дійсності, з фактами, які є ще в пам'яті викладачів, і студентів, чи навіть учнів.

Тому такі нааради і вказівки приносять протилежні до бажаних їхнім авторам і організаторам наслідки. Підсоветська студія молоді спостерігає, як у власних протиріччях все більше заплутується советська так звана марксо-ленінська філософія, як перетворюється в схоластику всі советські суспільні «науки». Спостерігає й перекоується в повному банкрутстві всієї комуністичної ідеології і тому проти неї бунтує. І не заради цього вже ніякі осудження одних сталіністів такими ж іншими сталіністами.

На нашій, не своїй землі...

„Курортник“

Івану Кузьмичу Волку заманулося на курорт. Він не переживав хвилювань, роздумів чи труднощів, зв'язаних у таких випадках чи то з відступністю хазари, чи то через матеріальні утруднення.

Для місячної поїздки на Кавказ „курортник“ асигнував собі понад 10 тисяч карбованців.

Звідаючи такий розмах? — дивувався дехто із знайомих Івана Кузьмича. — Буди курортної школи колгоспних кадрів, жити на стипендію, не мати особливих привілеїв від свого індивідуального господарства в селі Сошників, Бориспільського району на Київщині, — і так розкошувати!

Розгадка виявилася пехитрою...

— Вам шиферу на дах треба?

— Ой, як треба, — признався покупець верткому чоловіку в черзі коло буфетельного двору „Кавгоспторгу“.

— Булується, запачкало, — піби кепкував несподіваний балакур. — А лавда ж є? Нема? А в черзі записані? Ні?

Згодом розмова тривала вже в ресторані, з паузами для прийняття спиртного під акомпанемент джазу. Вертляки, значить, являлися Івану Кузьмичу, самозванцями розпорядки черги по купівлі шиферу ільвідувальними забулдяками. У нього тут же захотілося під рукою і потрібні „лавди“.

Незабаром, як тільки до магазину прибував шифер, серед перших покупок випадали співрозмовники Волка — люди, які жали, наприклад, у Велико-Павлівському районі чий в Києві, а подати ними довідки твердили, що пред'явник має ділянку землі в Бориспільському районі і там будується...

Заключена частина змови стосувалася армії, на якій курсант Волк звався по-своєму. В магазині лист шиферу коштує 4—5 карбованців, а з рук „розпорядника“ — 18—22 карбованці. До брудних рук потрапило більше 100 тисяч карбованців.

Х. СЕРГІЄНКО

Питання до стрілочника

Ой, як зраділи трудящі Більшовицького району на Станіславщині, коли дізналися, що залізничну лінію, яка проходить через їхній район, відбудовано. І як засмутились вони, коли довідалися, що поїзди, які ходять тією лінією, не зупиняються на станції Слобідка-Більшовицька, а тільки свистять та дим пускають, пролітаючи мимо. Тому виконком райради звернувся до керівника Станіславського відділу Львівської залізниці:

— Зупиняйте поїзди на нашій станції, товариші!

У відповідь на прохання виконкому начальних пасажирського відділу Предко відігнали коротко і різко:

«Через відсутність приміщення для каси і пасажирів, зробити зупинку поїзда по Більшовицям немає можливості».

Словом, теж свиснув, писнув, пустив

дим у вічі і забув сказати, хто ж про ту касу повинен подбати і про все інше. Чи не стрілочник, часом?

ЧЕРЕЗ РІЧЕНЬКУ, ЧЕРЕЗ БОЛОТО...

Через село Семикозівку протікає річка-невеличка, а через ту річку прокладено місток. Тільки користі з того містка аніякої, бо щоб добратися до нього, треба форсувати глибоке й шпороке болото.

Давно вже можна було б викопити підхід до містка, але між правлінням колгоспу і сільською радою роками точаться остогідні всім дебати про те, «чи це діло...». Керівники сваряться, а в людей семикозівських, яким доводиться ходити через болото, виходить, як у безкінечній казочці про того дядька, що ставши на колоду, упав у воду, викис, виліз, виохот та й знову на колоду і знову — у воду...

Г. РИБЕНКО

„Філозофи“

Лихо скоїлося на Новосільській підбазі «Заготскоту» (на Тернопільщині): несподівано здох дев'ятилітній здоровий — кабан, прийнятий від колгоспу ім. Шорса. Біля покійника зібрався великий вчені мужі — головветлікар Шульга, головний зоотехнік МТС Тихоня, завідувач підбазою Мороз, ветлікар Луковенко й описали в акті що подію такою веселою прозою:

«...День був сонячний і вокруг было покрыто снегом. Кабан был привезен здоровый и принят здоровым... Потом животное пало и начало беспоко-

иться и утихло потом пошевелилось походило минут 30 и пало...»

Ця проза дуже нагадує високопоетичну картину з безсмертної «Енеїди» І. П. Котляревського:

«Як все уже було ротово,
Тоді якийсь їх філозоф
Хотів сказати надгробне слово,
Та збився і почував лоб;
Сказав: «Се мертвий і

не дишеть,
Не видить, то єсть, і
не слухить,
Сій, сій! уми! он мертв, амінь!»

(За советською пресою)

Прот. І. ГУВАРЖЕВСЬКИЙ

І знову російський „священний“ синод...

...У вас — на те письменні ми, —
Читаєм Божі глаголи,
І од глибокої тьми
Та до високого престола
Усі ми в водоті... і голі
До вас в науку! Ми навчим,
Почому хліб і сіль почім...
Ми не погани,
Ми встоящі християни:
Храми, ікони,
Усе добро — сам Бог у нас!
Нам тільки сакрали ої коле:
Чого вона стоїть у вас,
Не вами дана? Чом ви нам
Платить за сонце не повинні!
Та й тільки ж то!
Ми малим світ!

— А зате,
Якби ви з нами подружались,
Багато б дечого навчилися.
У вас же світа як нате —
Одні Свбрі неісходима!
А тюрм? А люди? Що й лічить!
Від молдаванина до фіна
На всіх язиках все мовчать,
Бо... благоденствують!..»

(Т. Шевченко, «Кавказ»)

Мирнолітні згадуються ці слова, коли читаєш мерзенний самовбивчий документ, опублікований недавно в рептіальній советської людолова «генерала» Михайлова «За повернення на батьківщину», під заголовком «Звернення Священного Синоду Російської Православної Церкви до всіх її чад, що перебувають у розсіянні і поза отроадою Матері-Церкви». Цей документ підписали: «Патріарх Алексій, Московський і всієї Русі і члени Священного Синоду: митрополити: Микола, Іоанн, Селевфій; архієпископи: Борис і Онісим; єпископ Гавриїл і Управляючий справами Московської Патріархії протопресвітер М. Ф. Колосовський». Датований цей документ 14. березня 1957 року.

Не хочеться копатися у розведеному цим «священним синодом» бруді. Насамперед, ці «отці» говорять про російський народ, в житті якого «сталася велика зміна» й який «зростає від

сили в силу». «Ми маємо тут на увазі, — говориться далі, — величезні досягнення російського народу в усіх галузях державного життя».

Бачите, навіть з отакого звернення можна зробити правильні висновки: ну, добре, російський народ, — а інші народи? Ні слова! І тому ми з полегшенням могли б сказати: «Це не до нас!» Але, на жаль, ми помилувалися. Це якраз до нас, бо (розуміється, з наказу, після соворної цензури «соответствующих органов») кремлівський «церковний» верховодить в цей загальний «общий каталог» і вкинули всі «народи Росії».

Далі починається ошуканство практичне. За всяку ціну російські синодальні намагання перекопати когось, що церква, якою вони керують, є вільна і що советська влада не допускає обмеження громадянських прав віруючих. Ми знаємо, що одними з основних обов'язків Церкви є вчити молоде покоління віри християнської, заступатися за покровджених, допомагати нужденним і, виконуючи заповідані Христом обов'язки милосердя, відвідувати хворих і ув'язнених. Щоб висвітлити, чи справді церква в СРСР є вільна у своєму внутрішньому житті, досить спитати: чи має право церква в СРСР вчити дітей своїх вірних Закону Божого, чи може вона заступатися за ув'язнених, хоча б за сотні архієпископів православних, священників і мільйони вірних, що сидять по советських в'язницях та кацетах; чи можуть священники відвідувати хворих по лікарнях, вільно виконуючи там потрібні таїнства; чи можуть священники відвідувати советські в'язниці (не як заарештованих, а як підтримувачів християнського духа советських в'язнів)? Відповідь ясна: не може. То яка ж вона вільна у внутрішньому житті?

Тим часом «звернення» підкреслює, що «Духовенство і віруючі є повноправними громадянами і беруть актив-

ну участь в житті країни на загальних підставах», що Радянській Державі не допускається обмеження громадянських прав віруючих». Навряд, чи можна без іронічної усмішки говорити про «права» советських «повноправних громадян», що обмежуються тим, щоб вкласти готовий виборчий бюлетень у конверт і кинути останній в урну. Якщо це тепер робить і священник, то це його прав не поширює, а советському урядові нічим не загрожує.

Зате, обов'язки додаткові накладає. Обов'язки бути активними учасниками в советській пропаганді й інших злочинах, включаючи, як видно з цитованого звернення, участь в МВДівському людоловстві.

Ніяких нових припад, крім тих, що їх вживав їхній «сотовариш» Михайлов у кривавій справі людоловства, члени «Священного Синоду» щодо своїх «чад» пустити в хід не можуть. Ось ці їхні «принципи»: «Багато десятків тисяч православних людей, які з різних причин покинули свою Вітчизну під час другої світової війни і тепер перебувають поза Батьківщиною, безперечно, в глибокій душі плачуть мрію про повернення в рідні краї, де їх чекають батьки, матері, дружини, діти, брати, сестри й їх близькі, але не наважуються здійснити цю мрію, бо їм заважає страх, навіяний їм тривалою брехливою пропагандою. Ми перекопані, що і вони неминує прийти до правильного рішення повернутися на Батьківщину». А далі ще й так: «Всіх, хто з наших братів православних, під впливом Божим, повертається на Батьківщину, ми зустрічаємо з радістю і любов'ю, архієпископи і пастирям віддаємо належну їм санові шану і даємо службу, відповідно до їх високого ієрархічного зв'язу».

Навіть так. Як не будете слухати «тривалою брехливою пропагандою», то одержите належну вашому санові службу і шану!

А тепер досить жартів. Проти справді тривалої брехливої пропаганди «святити» «високопреосвященних», «преосвященних» і «високопреподобних» членів «Священного Синоду», що, не

зважаючи на свої високі сані, пішли виконувати завдання МВД, щоб дістати у Серова службу і шану (і таку саму службу і шану пропонують нам), нехай говорять факти.

Правда чи неправда, що советська влада замордувала: Митрополита Василя Липківського, Митрополита Миколу Борецького, Архієпископа Юрія Миконовського, Єпископа Юрія Жевченка, Єпископа Миколу Карабіновича, Єпископа Якова Чулаївського, Єпископа Володимира Самборського, Митрополита Володимира, Архієпископа Пермського Андронія, Архієпископа Чернігівського Василія, Єпископа Селенінського Єфрема, Єпископа Вяземського Макарія, Єпископа Балахнинського Лаврентія, Єпископа Вірнеського Пимена, Єпископа Кирилівського Варсонофія, Єпископа Омського і Павлоградського Іустина, Єпископа Петропавлівського Мефодія, Архієпископа Воронізького Петра, Архієпископа Іларіона, вікарія Московського, Митрополита Кавказького Серафима, Архієпископа Старобільського Серафима, Архієпископа Катеринославського Агапіта, Архієпископа Подільського Амосія, Єпископа Грухівського Дамаскія, Митрополита Крутицького Петра, Митрополита Одеського Анатолія, Митрополита Одеського Ніканора, Митрополита Петроградського Веніаміна і багатьох-багатьох інших? Наприклад, чи правда чи неправда, що архієпископ Гермоген Тобольський був утілений у річку, так само, як і єпископ Соликамський Феодан? Чи не є правдою, що кол. Єпископ Михайлівський Ісидор був замордований у Самарі, бувши посаджений на кіл? Що Єпископ Серапульський Амвросій замордований у Свяжську, бувши прив'язаний до кіньської хвоста? Що архієпископа Воронізького Тихона було пов'язано на царських в'язнях у монастирі св. Митрофана? Що Єпископа Білгородського Никодима замучено і поховано ударами по голові залізним прутком, а потім вкинуто в яму із сміттям? Що Єпископа Петропавлівського Мефодія більшовики забили і у багнетну рану ввікнули хрест? Що Єписко-

па Велико-Устюзького Ієрофія забито пострілом у голову за відмовлення підкоритися митр. Сергієві в той час, коли народ не давав його заарештовувати? І ще скільки-небудь страшних фактів можна було б навести лише щодо катування самих єпископів!

Лише за списками 1927 року ця цифра (переліку закатованих єпископів) перевищувала 250. А що вже говорити про священників і віруючих. Це ж, навіть, не тисячі, а мільйони! Не можна, проте, втриматися, щоб не навести кілька прикладів. Протоієрей Григорій Поспілова за відправу похорону над повсталими матросами в Кронштадті розстріляно з хрестом у руках, якого у нього не могли відібрати. Священник Павло Калиновський закатований нагайми (мав 72 роки) за те, що мав уніформу офіцера. Дяк с. Безопасного Олександра Флегинського порубано шабляю разом із дяком і священником під час копання для себе могил і напівживими закопано в неглибокі ями. Ніяких обвинувачень не подано. Священник с. Чердині закатовано таким способом: кати зірвали з нього одягу і доті поклали на морозі водою, доки він не перетворився на крижану статую. За цей час від нього не чули ані одного жалібного слова. Не так поводив себе протоієрей Ладиславський: коли його вели на розстріл, співав псалми, а перед священиком у віддаленій хатині в околицях Архангельська, вночі більшовики стали в хаті, перед тим забивши вікна і двері. Священника Петра Дьяконова закопано було по голові в землю і в ній розстріляно. Протоієрей Серафим Черних під Вербу Неділю під час освячення верби вкинутий в бухту (м. Ніколаєвськ на Амурі). Протоієрей Михайла Чельцова розстріляно на Різдва. На другий день з Москви був одержаний наказ: «Збільшити з огляду на відсутність наявності злочини». Ієромонах Святогірського монастиря Модест і Іринарх, ієродиякон Феодот і господар дому, де вони зупинилися (с. Байрачі),

